

RYSZARD SKRZYNIARZ – LUBLIN

BIBLIOTEKA PARAFIALNA W BIELINACH (DIEC. KIELECKA)

Parafia Bieliny leży w Górach Świętokrzyskich na terenie diecezji kieleckiej i wchodzi w skład dekanatu daleszyckiego. Do tego dekanatu należą następujące parafie: Bęczków¹, Bieliny², Cisów³, Daleszyce⁴, Górnio⁵, Huta Nowa⁶, Kaczyn⁷, Leszczyny⁸, Makoszyn⁹, Mójcza¹⁰, Nistachów¹¹, Ociesęki¹², Skorzeszyce¹³ i Suków¹⁴. Tak więc na 14 parafii wchodzących w skład dekanatu daleszyckiego jedna parafia pochodzi z XIII w. – Daleszyce, 3 były erygowane w XVII w. – Leszczyny, Ociesęki i Bieliny, 1 powstała w XVIII w. – Cisów, natomiast 4 powstały w pierwszej połowie XX w., zaś 5 erygowano w drugiej połowie XX w. – a raczej w jego końcu.

¹ Parafia powstała po 1996 r., zob. *Katalog duchowieństwa i parafii diecezji kieleckiej*, D. Olszewski (wstęp i historia parafii), Kielce 1999, s. 226.

² Parafia powstała w 1637 r., zob. R. Skrzyniarz, *Bieliny w dobrach biskupów krakowskich*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” (dalej: ABMK), 73 (2000) s. 399-405; tenże, *Archiwum parafialne w Bielinach*, ABMK, 75 (2001) s. 251-258.

³ Parafia powstała w 1765 r., zob. *Katalog*, s. 229.

⁴ Kościół został ufundowany przez biskupa Iwo Odrowąża w latach 1218–1229 i w tym też czasie powstała parafia, zob. *Katalog*, s. 232.

⁵ Parafia została erygowana w 1935 r., zob. *Katalog*, s. 234.

⁶ Parafia została powołana do życia w 1998 r., zob. *Katalog*, s. 231.

⁷ Kaplica była wybudowana w 1930 r., a parafię erygowano w 1991 r., zob. *Katalog*, s. 236.

⁸ Kościół ufundowano w 1610 r., a parafia została erygowana zapewne w 1628 r., zob. *Katalog*, s. 238.

⁹ Parafię erygowano w 1934 r., zob. *Katalog*, s. 240.

¹⁰ Kaplicę wybudowano w 1865 r., a parafia została erygowana w 1982 r., zob. *Katalog*, s. 242.

¹¹ Kaplica powstała w latach osiemdziesiątych XX w., a erekcji parafii dokonano w 1995 roku, zob. *Katalog*, s. 244.

¹² Parafię erygowano w 1617 r., zob. *Katalog*, s. 245.

¹³ Parafia została erygowana w 1934 r., zob. *Katalog*, s. 247.

¹⁴ Parafię erygowano w 1918 r., zob. *Katalog*, s. 249.

Biblioteki parafialne znajdują się tylko w trzech parafiach, a mianowicie: Bielinach, Skorzeszycach¹⁵ i Sukowie. Biblioteki są zakładane tak w parafiach starych jak i nowych (parafia Bieliny pochodzi z XVII w., zaś pozostałe dwie powstały w pierwszej połowie XX w.). Parafie powstałe w końcu XX w. nie posiadają bibliotek parafialnych, ze zrozumiałych względów, gdyż są to placówki duszpasterskie, które dopiero zaczynają się rozwijać (budowa kaplicy czy kościoła, plebanii, cmentarza i całego zaplecza gospodarczego). Niestety również parafie o długiej tradycji nie posiadają bibliotek parafialnych, gdyż borykają się z trudnościami lokalowymi, finansowymi i personalnymi. Wydaje się również, że w placówkach wiejskich odczuwa się mniejsze zapotrzebowanie na tworzenie bibliotek parafialnych. Należy także przypuszczać, że powołanie biblioteki w parafii w dużej mierze zależy również od stosunku proboszcza do tego typu instytucji.

Spośród trzech bibliotek parafialnych z terenu dekanatu daleszyckiego, zajmiemy się biblioteką parafialną w Bielinach¹⁶. Bieliny to parafia – jak pozostałe w tym dekanacie – o charakterze wiejskim. Okręg parafialny obejmuje następujące miejscowości: Bieliny, Czapłów, Górki Napękowskie, Kakinin, Porąbki, Zofiówka, część Huty Podlisyicy i liczyła w 2001 r. 4720 wiernych¹⁷.

Informacje o istnieniu księgozbioru parafialnego w Bielinach odnajdujemy w wizytacjach osiemnasto- i dziewiętnastowiecznych. Wówczas to w kościele i na plebanii znajdował się księgozbiór potrzeby dla proboszcza do pracy duszpasterskiej, a szczególnie z zakresu kaznodziejstwa¹⁸.

W Bielinach, jeszcze do niedawna (początek lat dziewięćdziesiątych XX w.), istniała Gminna Biblioteka Publiczna i Biblioteka Szkolna przy szkole podstawowej. Obecnie jest jedna biblioteka przy szkole podstawowej i gimnazjum i spełnia ona również rolę biblioteki gminnej. Biblioteka ta nie posiada księgozbioru o treści religijnej. Dlatego też zaistniała potrzeba powstania biblioteki parafialnej, która odpowiadałaby na zapotrzebowanie bielińskiej społeczności, a te zdają się być coraz większe wśród dzieci szkolnych i młodzieży.

1. Lokal

Biblioteka znajduje się na plebanii w jednym z pokoi księdza proboszcza, Jana Tusienia, i jest ona skompletowana z jego księgozbioru. Parafia w tej chwili nie dysponuje żadnym oddzielnym pomieszczeniem na bibliotekę.

¹⁵ Biblioteka znajduje się na plebanii, posiada około 500 woluminów i nie jest skatalogowana – według przeprowadzonej rozmowy z ks. kan. Henrykiem Węgrzynem.

¹⁶ Sporządzono na podstawie rozmowy z proboszczem parafii Bieliny ks. kan. Janem Tusieniem.

¹⁷ Według informacji ks. kan. Jana Tusienia.

¹⁸ R. Skrzyński, *Księgozbiór parafialny w Bielinach według wizytacji z 1738 roku*, ABMK, 74 (2000) s. 415-418.

Ksiądz Proboszcz obecnie remontuje pomieszczenie po dawnym spichlerzu, tuż obok plebani, które będzie przeznaczony na bibliotekę i czytelnię.

2. Wyposażenie

Obecnie – jak wspomniano – książki znajdują się na plebanii i zostały umieszczone w regałach i szafach przeszklonych, przystosowanych do przechowywania księgozbioru. Księgozbiór nie jest skatalogowany, a zatem nie posiada sygnatur. Książki stoją na półkach i są ustawione tematycznie. Biblioteka nie posiada nawet na wyposażeniu maszyny do pisania, aby móc sporządzić katalog kartkowy. W nowym pomieszczeniu zostaną zainstalowane nowe półki na książki, stoliki do czytania i krzesła.

3. Pracownicy biblioteki

Jedynym bibliotekarzem jest ksiądz proboszcz Jan Tusień. Wówczas, gdy ktoś przychodzi i prosi o wypożyczenie konkretnej książki, Ksiądz Proboszcz wyciąga ją z półki i pożycza nie prowadząc żadnej ewidencji. Obowiązki duszpasterskie oraz remonty kościoła i pomieszczeń parafialnych nie pozwalają Księdzu Proboszczowi na systematyczne zajęcie się biblioteką. W przyszłości planuje na stanowisku bibliotekarza obsadzić osoby świeckie, które społecznie zajęły by się pracą w bibliotece, ze względu na brak funduszy na opłacenie fachowego bibliotekarza.

4. Wielkość księgozbioru

Niestety księgozbiór nie został skatalogowany i trudno w tej chwili, tak Księdzu Proboszczowi jak i piszącemu te słowa, podać dokładną liczbę woluminów. Jest ich 500–700 oraz niekompletne czasopisma i prasa bieżąca.

5. Przyrost księgozbioru

Księgozbiór ma być uzupełniany przez zakupy i dary¹⁹. W tej chwili parafia nie posiada wydzielonego funduszu na zakup książek, ale ks. J. Tusień nie wyklucza stworzenia takiego funduszu. Drugim źródłem powiększania księgozbioru mają być dary od parafian, a także z dubletów z Biblioteki Wyższego Seminarium Duchownego w Kielcach, która posiada książki przekazane w testamencie przez księży kieleckich. Sprawa ta została definitywnie uregulowana, z ks. dr. Andrzejem Kaletą – dyrektorem tamtejszej biblioteki.

6. Tematyka księgozbioru

Obecny księgozbiór obejmuje literaturą piękną, teologię, katechetykę, homiletykę, dzieła ascetyczne, historię Kościoła, żywoty świętych. W zbiorach biblioteki znajdują się encyklopedie: *Encyklopedia Katolicka*, *Encyklopedia*

¹⁹ Piszący te słowa zamierza również przekazać ze swojego księgozbioru kilka egzemplarzy o treści religijnej i filozoficznej.

PWN, Encyklopedia Chrześcijaństwa, Encyklopedia Biblijna, Słowniki, Komentarze KUL do Pisma Świętego, ect., a także niektóre czasopisma, np. „Znak” (niekompletne).

7. Udostępnianie i czytelnicy

Księgozbiór udostępnia Ksiądz Proboszcz na każdorazowe zapotrzebowanie parafian. Wypożyczane książki czasami nie są zwracane do biblioteki przez czytelników. Książkę taką trudno odzyskać, gdyż nie prowadzi się ewidencji wypożyczeń, a czytelnicy albo zapominają oddać książkę, albo celowo ją zatrzymują. Tak więc księgozbiór ulega raczej uszczupleniu niż powiększeniu.

Z księgozbioru korzystają katecheci, uczniowie szkół z terenu parafii, piśzący referaty na lekcje religii, ale także studenci pochodzący z Bielin, a chcący zgłębić wiedzę religijną. Bardzo rzadko korzystają z niego ludzie starsi, którzy zajęci pracą w polu i gospodarstwie domowym nie zawsze mają czas, aby sięgnąć po książkę religijną. Jedynie w niedzielę po mszach świętych nabywają bieżącą prasę katolicką.

Zbyt mała liczba korzystających z biblioteki parafialnej jest również spowodowana tym, że nie jest ona rozreklamowana wśród parafian. Dopiero jej przeniesienie w nowe miejsce, skatalogowanie i skuteczne zachęcanie parafian do czytania książek religijnych, może zwiększyć grono korzystających z księgozbioru parafialnego.

8. Perspektywy

Ks. Jan Tusień, po ukończeniu remontu pomieszczenia przeznaczonego na bibliotekę parafialną, chce, aby była miejscem przechowywania księgozbioru i posiadała czytelnię, gdzie będzie można się zapoznać z bieżącą prasą oraz wydawnictwami encyklopedycznymi i leksykograficznymi, a także albumami o treści religijnej. Pragnie, aby biblioteka stała się miejscem spotkań parafian, szczególnie młodzieży, i aby była dla wszystkich miejscem dyskusji i dzielenia się wiarą z innymi, a także miejscem poszukiwania wiedzy o Bogu.

Mimo rozwoju radia, telewizji, video, internetu, istnieje zapotrzebowanie na książkę wśród różnych grup wiekowych i społecznych, a rozwój bibliotek parafialnych w społecznościach wiejskich jest konieczny. Należy się jednak zastanowić, czy nie wato byłoby połączyć księgozbiory bibliotek publicznych, o ile takowe jeszcze istnieją, z księgozbiorami bibliotek parafialnych w celu lepszego dostępu czytelnika do różnego rodzaju książki – w tym religijnej, ale także w celu zabezpieczenia finansowego i fachowej obsługi księgozbioru, poprzez nowe zakupy, fachowe opracowanie i konserwację, a także umieszczenie go w odpowiednich warunkach lokalowych, korzystnych dla czytelnika i księgozbioru.